

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

659. Quænam beneficia conferre possint Nuncii missi cum potestate Legati de latere vi facultatis iis concessæ quæcunque beneficia simplicia per obitum ultimorum possessorum extra Curiam vacatura, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

quia juris. sed quia litigiosa. Quin & si haberet specialiter potestatem conferendi litigiosa, non posse adhuc conferre litigiosa juris. laicalis (idem videtur de jure mixto) propter præjudicium laici, cui saluum manet jus præsentandi lite finita, tanquam verius censet Garc. n. 61.

Questio 655. Qualiter Legatus de latere possit collationem beneficii committere alteri?

Respondeo: Et si non possit alicui in genere, aut etiam in specie facere potestatem, ut beneficiorum resignationes recipiat, & ea personis idoneis conferat; potest tamen alicui committere receptionem resignationis, & postquam illa recepta est, eidem committere, ut personæ idoneæ conferat. Laym. ad c. deliberatione. de off. leg. §. prohibemus. n. 3. & 4. Pirh. de off. leg. num. 26. Verum de eo, quid possit Legatus circa resignationes recipiendas, item unienda beneficia, & alia suis locis agerur: vide tantisper Barb. juris Eccl. l. 1. c. 5. an. 61.

Questio 656. A quo tempore Legatus de latere conferre possit beneficia?

Respondeo: posse eum id à die, quo Urbem regressus est, & ad eam redit; ab illo enim puncto, & toto illo tempore (quod idem est de Nuncio) Legatus est, & legatione fungitur; Argumento l. verò. ff. de off. proconsulis. habetque jurisdictionem voluntariam, etiam quoad exercitium, quod refertur collatio beneficiorum) et si non habeat contentiosam, saltem quoad exercitium. Castrop. loc. cit. p. 26. num. 19. & 20. citans Azor p. 2. l. 5. c. 27. q. 6. additque contra Azor l. 6. c. 25. q. 12. idem esse de institutione, & confirmatione, & quod, licet hæc fieri nequeant sine cognitione causæ, dum tenetur instituens & confirmans electorum & præsentatorum vitam & literaturam examinare; hæc tamen cognitio, & exploratio fieri possit absque strepitu judiciali ad sui plenam informationem, nullo apparente contradictore; præterquam quod talis cognitio & informatio fieri possit ab eo, in provincia, institutio verò & confirmatio extra. citat Garc. p. 5. c. 3. n. 141.

Questio 657. An, & qualiter valeat collatio à Legato facta ei, qui tacet se habere aliud beneficium?

Respondeo: esse subrepticam, & nullam; non fecus ac illa, quæ sic facta esset à Papa. c. collatio. de off. leg. in 6. Pirh. vir. eod. num. 27. Barb. juris Eccl. l. 1. c. 5. num. 49. citans Staphileum de lit. gratia. tit. de pot. leg. num. 38. Menoch. de arb. cas. 20. num. 50. Rebuff. & c. Cujus contrarium est in aliis inferioribus Collatoribus, qui si beneficia conferant, opus non est, ut beneficii prius jam habiti mentio fiat, licet prius dimitti debeat, si est incompatible cum secundo. Pirh. loc. cit. Barbos. nu. 50. citans Felin. in c. ad aures. de rescrip. num. 15. Solv. p. 3. q. 25. & aliquot Rotæ decis. Ratio hujus disparitatis est; tum quia potestas Legatorum in hac parte est quasi extraordinaria, & superinducta, aliisque collatoribus præjudicans, ideoque restringenda, ut Pirh. tum quia ordinarius magis deliberatus est, & certus in beneficiis, quæ ad tuam provisionem spectant, quam Papa in beneficiis totius orbis, vel Legatus respectu totius suæ provincie; ac proinde in Ordinario subreptio non præsumitur,

sicut in Papa & Legato, qui non sic subditos noto habent, sicut Ordinarius, adeoque nec ita notum habent, qualia beneficia clerici singuli possideant, sicut Episcopus. Quod si tamen motu proprio Legatus à latere conferret beneficium, non facta mentione prioris jam habiti, cum hac clausula: *motu proprio*: in literis collationis expressa, probabiliter validam esse collationem, sicut etiam in eo casu valida est collatio Papæ; quin & Ordinarii, quo deterior esse non debet Legatus, censet Pirh. citans Gl. Laym. & Barbos. in cir. c. collatio. (in quo et si fermo sit de solo Papa, non tamen Legatus excluditur) idem tenet Barbos. juris Eccl. l. 1. c. 5. nu. 51. citans Mandos. in reg. 16. q. 8. num. 3. Abb. in c. tuam. n. 1. de ar. & qual. contra Jo. Monach. Lap. Anchar. & c. censentes non posse Legatum conferre beneficium cum clausula: *motu proprio*: absque eo, quod de alio in gratia mentio fiat.

Questio 658. Quid possit Legatus à latere in commendandis Ecclesiis?

1. **R**espondeo primò: illum posse beneficia parochialia commendare ad tempus, nimirum ad 6. menses; quia id juris & potestatis habet Episcopus. Barb. juris Eccl. l. 1. c. 5. num. 58. citans Gamb. de pot. leg. l. 4. num. 143. & Azor p. 2. l. 5. c. 29. q. 6. poteritque finito primo semestri, si adhuc duret eadem necessitas, vel utilitas, hujusmodi beneficia per aliud semestre commendare. Barb. *ibid.* citans Gl. in c. nemo. de elect. in 6. Gonz. gl. 388. n. 35. Azor ubi ante num. 7. aitque id procedere, licet hæc beneficia ad Papam devoluta essent; quia & hæc conferre potest. citat pro hoc Azor q. 13. Rebuff. in pr. tit. de commend. num. 56.

2. Secundò, neque parochiale, neque aliud beneficium commendare potest in perpetuum, nisi hoc specialiter habeat in facultatibus; beneficia enim commendare ad vitam commendatarii, est solius Papæ. Barb. loc. cit. num. 59. citans Gamb. l. 4. n. 162. Garc. p. 4. c. 4. num. 23. Mandos. reg. 32. q. 7. num. 5. contra Zechum de benef. & pension. c. 7. num. 2.

3. Tertio, neque potest Ecclesias regulares commendare secularibus, aut è converso. Barb. loc. cit. num. 60. citans Azor q. 9. Gamb. nu. 197. et si dicat Azor solere; tamen in facultatibus (intelligi extraordinariè) concedi solitis Nuncio contineri, ut possit commendare regularia secularibus, & contra.

Questio 659. In ordine ad praxin interpretandi facultates quoad collationem beneficiorum, dari quandoque solitas Nunciis aliis missis cum potestate Legati de latere; Quanam beneficia vi talis facultatis conferre adhuc nequeant, dum ea concederetur in illa forma, in qua concedi solere Nunciis Hispania referunt Castrop. & Garc. nimirum ut quæcumque beneficia Eccles. simplicia in Hispania existentia extra Metropolitanas, Cathedrales & alias Collegiatis Ecclesias per obitum illorum ultimorum possessorum extra Curiam Romanam vacatura, modò illa alià quàm reservatione mensium reservata non fuerint, & cujuslibet earum fructus, redditus & proventus, etiam ratione personalis residentie percipi solitis, ac distributiones quotidiana

ne 24. ducatorum auri de camera secundum communioem estimationem valorem annum non excedant, pro tempore vacantia personis idoneis providere possit; ita tamen, ut non prius provisionem huiusmodi facere debeant, quam sibi fide dignorum testimonio constiterit, fructus predictos ipsum valorem annum non excedere; alioqui provisiones facta nullius sint valoris &c. Vii reipsa hanc eandem facultatem Barb. loc. cit. nu. 53. citans pro hoc Casar. de Grassis, decif. 7. & 9. de præb. extendit ad omnes similes Nuncios, dum ait: Hodie Nunciis missis de latere conceditur facultas restricta ad beneficia Eccles. simplicia per obitum extra Curiam vacatura, quæ non excedunt valorem 24. ducatorum, computatis distributionibus, extra tamen Metropolitanas, Cathedralis & Collegiatis; sed quidquid sit de hoc, num similis seu par facultas concedatur omnibus missis cum potestate Nuncii de latere?

1. Respondeo: si talem potestatem obtinuerit Nuncius aliquis simpliciter missus, vel etiam habeat Nuncius aliquis missus cum potestate Legati de latere, non poterit adhuc conferre, Primò Canonicius Cathedralium, & Collegiarum, licet valorem 24. ducatorum Camera non excedant, multoque minus dignitates.

2. Secundò neque officia personatus; quia facultas se extendit tantum ad simplicia, Castrop. loc. cit. num. 4.

3. Tertio neque curata, etsi ea per accidens actu curam non exercent. v. g. quia ob inundationes fluminum, vel incurfiones latronum, Ecclesia parochialis destituitur ad tempus parochianis, & spes est probabilis, Parochianos esse reverfuros, ut est in dictis casibus; talia enim beneficia verè curata dici debent. Castrop. loc. cit. Garc. num. 112. juxta plures Rota decisiones. Secus dicendum est dum purè habitu curata sunt; nimirum ubi Ecclesia Prochialis amisit parochianos, & verifimiliter spes nulla est recuperandi Actum, præsertim si 40. anni lapsi sunt sine parochianis; censentur enim tunc absolute in omnibus simplicia. Castrop. l. cit. Garc. num. 115. ex Felin. Gabriel, Rota &c. Sic etiam adhuc conferre poterit ea, quæ parochialem annexam habent secundariò, & accessoriè tantum, si simul cum accessoriò non excedant valorem facultatis illius; secus si annexio facta esset æquè principaliter. Garc. num. 124. citans se ipsum p. ult. c. 2. num. 37. Item conferre adhuc poterit ea, quæ ex constitutione seu consuetudine Ecclesie habent onus gerendi vices Curari Sedes illius vacante; quia ob solum exercitium curæ accidentale ille vices gerens non dicitur habere beneficium curatum, ut Old. Felin. Sarnens. Garc. num. 125. Non tamen videtur posse conferre ea, quæ habent onus perpetuum administrandi Sacramenta, & adjuvandi refores; eò quòd hæc, juxta declar. S. Congregationis requirant personalem residentiam, ac verè curata essent, ac proinde curata censentur. Garc. nu. 127. Item conferre poterit Archipresbyteratus rurales; eò quòd hi veniant hodie dum nomine simplicis beneficii; dum ea hodie dum nullam jurisdictionem fori externi annexam habent, sicut habere antiquitus; sed solum digniorem locum in con-

ventu Sacerdoti, intersint computibus, rationes ab Ecclesiarum æconomis recipiant, à ratione dignitatis exciderunt. Castrop. num. 5. Garc. à num. 94. juxta plures Rota decisiones, quas recitat.

4. Quarto, non poterit conferre vacantia per resignationem, affectuionem alterius beneficii, per initium matrimonium, aut statum religiosum, per privationem, vel alium modum distinctum ab obitu, Garc. num. 87. & 88. Subjungens, sufficere tamen ad hunc effectum, ut conferri possit à Nuncio, quòd vacet de facto per obitum illud possidentis, etsi alias aliter vacaret de jure, citat pro hoc Mandos. ad reg. 3. q. 13. & ad reg. 6. q. 5.

5. Quintò, non poterit conferre litigiosa, ut dictum supra, etiam de Legato à latere. Garc. nu. 130. nec obstat, quòd Nuncius in sua facultate habeat clausulam, ex qua potest in suis provisionibus apponere derogationes, & clausulas necessarias & opportunas, & in literis Apostolicis concedi & extendi solitas; atque ita apponere possit clausulam, quæ in literis Apostolicis solet apponi: & super eo lis pendeat indecisa &c. ista namque clausula facultatis Nuncii non est intelligenda de clausulis in literis Apostolicis apponi solitis, quæ sumuntur ex supplicatione, in qua specialiter sunt concessa, qualis est illa: Et super eo lis aliqua &c. sed de clausulis in literis Apostolicis concedi & extendi solitis absque specialis expressione in supplicatione facta; atque ita illa clausula de lite non solet apponi in provisionibus Nuncii. Adde quòd clausula illa facultatis Nuncii ita intelligenda non sit, ut possit derogare dispositioni juris communis. ita Garc. num. 131.

6. Sextò, non poterit conferre beneficia istiusmodi simplicia in mensibus Ordinarii gaudentis alternativà; tam enim hæc gratia alternativà, utpote in favorem residentie concessa excellens est, tum propter decretum irritans contentum in gratia alternativà annullans quamcunque provisionem à quocunque etiam à Sede Apostolica factam: tunc quia ad sui derogationem requirat fieri illius mentionem expressam, ut meritò præsumatur, facultatè Nuncii (tamen si in se continet clausulam memoratam paulò ante, vi ejus alias apponere possit in provisionibus clausulam &c. quæ derogetur contraria dispositioni) ad ejusdè derogationem se non extendere. ita probabilis Castrop. loc. cit. nu. 17. contra Garc. à num. 134. censentem, id posse Nuncium, etiam præ Legato à latere ob dictam clausulam, apponendi clausulas necessarias specialiter in ejus facultate contentam; de ceterò poterit conferre vacantia in mensibus 4. Ordinarii, nimirum non gaudentis alternativà, & ita cum istis ordinariis concurrere, quia ejus facultas non apparet in hac parte limitata, Garc. num. 132. Castrop. loc. cit. citantes Rotam in una Composfell. ut per Crescent. decif. 8. Germon de indulto Card. §. ac irritum. nu. 42. contra Gonz. §. 2. proem. num. 55. quatenus dicit, hodie dum, ut à peritis Nunciis se audivisse restatur, facultatem hanc eis limitatam, ut cum Ordinariis in eorum mensibus concurrere nequeant; quòd ipsum, cum non appareat in prædicta facultate concessa Nuncio Hispanie, ait Garc. dici sine fundamento. Nihilominus ait Garc. quòd etsi id Nuncii possent, non tamen soleant cum Ordinariis concurrere.

7. Septimò, non poterit conferre vacantia, Sede Episcopali vacante; sunt enim reservata ex regula cancell. reservatione distincta à reservatione ratione

ratione mensium Apostolicorum, & Nuncius providere nequit beneficia aliter, seu reservatione aia, quam ratione mensium reservata. Castrop. n. 26. Garc. n. 139. citans Ferret. conf. 17. n. 2. Callad. decis. 9. de prob. ac præcipue Caputaq. decis. 85. p. 2. & Mandof. de sign. gratia. tit. de indulto conferendi reservatione. & reg. 32. q. 14. quamvis addat Garc. n. 142. se vidisse in Episcopatu suo, Nuncium eâ Sede vacante conferre. Porro opus esse, ut exprimat mensis in provisionibus Nuncii, ait Garc. n. 134. citans Mandof. reg. 34. num. 50. Crescent. decis. 10. de rescriptis. Rotam decis. 206. p. 1. diversis, eò quod regula octava præcipiens hanc expressionem in provisione Apostolica procedat etiam in provisione facta à Nuncio propter rationis paritatem, quæ est, ne præjudicetur Ordinatio. Negat è contra Castrop. loc. cit. num. 18. eò quod hoc onus in facultate Nuncii non imponitur, etsi impostum sit in provisione Apostolica, extendi non debeat ad provisionem Nuncii; cum lex, irritatoria præcipue, extendi non debeat ad casum non comprehensum ob similitudinem rationis, quæ tamen etiam hic non est; cum Papa possit præjudicare Ordinariis gaudentibus alternatim. Item Nuncius in provincia sua melius cognoscat, quo mense vacavit beneficium, quam Papa; cum habeatur Nuncius tanquam Ordinarius.

8. Octavo, non poterit conferre, quorum valor etiam in modico v. g. sexta parte excedit 24. ducatos (qui modicus excessus alias admitti solet ad excausandam malam valoris expressionem, ut Mand. de signat. gratia. tit. de provis.) eò quod facultas Nuncii restricta sit ad non excedentia dictum valorem. Garc. num. 182. juxta expressam Rotæ decis. in Calagur. Archiepiscopatus 13. April. & 20. May 1587. quam verbotenus refert; sed & nu. 184. ait; id procedere, etiam si excessus non esset nisi unius julii. Poterit nihilominus conferre beneficia simplicia seu præstimoniam invicem unita, quorum in simul fructus excedunt dictum valorem 24. ducatorum, dum unio facta est aequè principaliter, si singulorum seorsim fructus non excedunt dictum valorem; non secus ac conferre potest duo beneficia separata, quorum singula non excedunt dictum valorem, quamvis ambo simul excedant illum. Garc. num. 145. Ea tamen conferre non poterit, si unum alteri unitum est accessorie per viam incorporationis; eò quod dicta unio operetur extinctionem tituli, & nominis beneficii uniti, & judicatur prædium illius, cui fit unio, & sic unum tantum est & efficitur beneficium, cujus fructus excedunt 24. ducatos; cum & fructus beneficii uniti sint fructus beneficii principalis, & in impetratione non est opus exprimere unitum. Garc. n. 143. & 134.

9. Denique conferre poterit beneficia juris. Eccl. non laicalis aut mixti, juxta ea quæ dicta sunt de Legato à latere, modò non excedant dictum valorem. Garc. à num. 243. similiter conferre poterit exempta, ut dictum de Legato à latere. Garc. num. 251.

Questio 660. Qualiter computandus ille valor 24. ducatorum Auri de camera, & quanam computanda in fructibus, ut valor ille excedatur?

Respondeo ad primum: de valore ducati Auri de camera dictum est alias, nempe quod sit scutum aureum, & unus Argenteus, seu Julius;

circa quod notandum, quod alias in reservationibus valor ducatorum, dum non additur de camera, attendendus sit ille valor eorum currens in loco beneficii. Garc. cit. p. 5. c. 3. nu. 151. citans Gigas conf. 58. alias responso 49. de pens. Benzen. de subsidio charitativo. q. 89.

2. Respondeo ad secundum primò: non esse computanda emolumenta incerta, v. g. funeralium, & anniversariorum, quæ dotata non sunt, sed voluntaria, elemosynæque incertas. Castrop. loc. cit. num. 6. Garc. num. 155. Secus est de anniversariis fixis testamento vel donatione relictis stabiliter, seu fundatis, & oblationibus consuetis; nam ea emolumenta computantur in valore beneficii. Castrop. ibid. Garc. loc. cit. citans Wamel. conf. 227. & Suar. rom. 5. d. 2. s. 1. num. 30. Secus etiam est de illis incertis, si solita sint locari singulis annis pro certa quantitate, aut aliter communiter redigantur, seu redigi possint ad certam summam; per hoc enim incerta ista redduntur certa, & sic computari debent, saltem ut fructus seu distributiones ratione personalis residentia percipi soliti. Garc. cit. n. 155. citans Felin. in c. ad aures. nu. 14. Selv. p. 3. q. 9. n. 12. Casar de Grassis. decis. 117. n. 12. & Rotam in Majoricens. Capella. 15. Junij 1592.

3. Secundò non sunt computanda in valore beneficii emolumenta competentia ratione Capituli beneficiatorum (qualia capitula clericorum dari solent quandoque, quibus similia funeralium emolumenta, & plures missarum elemosynæ inter tales clericos capitulares dividenda, si divinis assistant; & in quæ capitula intrandi jus habet quilibet talis, v. g. urbis propriè beneficiatus, per se deserviens suo beneficio, ut Garc. nu. 158.) ista namque non computantur, nec conceduntur ratione & jure beneficii, sed capituli, & servitii illius, quod est distinctum à beneficio, licet ratione beneficii habeat quivis jus intrandi tale capitulum, si velit, & ex admisione seu ingressu in illud capax fiat dictorum emolumentorum, dum personaliter presentes sunt; eo ipso namque parè, beneficium non concedere illis jus ad dicta emolumenta, sed solum asserere aptitudinem ad illa percipienda, secus ac alias contingit in distributionibus quotidianis inter canonicos dividendis; hæ enim, quia ex canonicis extractæ sunt, sunt fructus beneficiorum, & residentiam seu interestiam tanquam conditionem requirunt, ut percipiantur. Castrop. loc. cit. Garc. n. 160.

4. Tertio, probabiliter computanda non sunt, sed deducenda stipendia missarum, ad quas per se dicendas obligatus non est beneficiatus, sed potest curari legi per alterum; sicut enim illa stipendia obtinere possit legendo missas, quia tamen non est obligatus illas dicere per se, non debent tanquam proventus beneficii, sed potius tanquam fructus residentia & personalis laboris computari, adeoque excessum valoris beneficii constituere non possunt; cum non sint excessus per se annexus beneficio, sed solum ex voluntate & labore beneficiati, Castrop. n. 9. citans pro hoc Gurtier. qq. can. l. 1. c. 39. n. 68. Casar de Grass. decis. 18. & 20. & Garc. n. 166. qui tamen ibi solum astruit in ordine ad effectum regulæ de valore in ordine ad quem computatur solum, quod beneficium valet importare liberè, & in absentia ab Ecclesia, citaque pro hoc quamplurimos. Econtra computanda esse hæc stipendia missarum, ubi beneficiatus obligatus est eas legere per se ipsum; quia v. g. Capellani